

Šport

IZDAJA ZVEZA FIZKULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Izhaja vsak petek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA TOMANOVA ULICA 1. TELEFON 44-73

Oglesi po ceniku — Mesečna naročnina Din 6.—

Rokopisi se ne vračajo

TEDNIK ZA TELESNO VZGOJO

Leto I

28. septembra 1945

Št. 7

Telesna vzgoja v okviru splošne državljanske vzgoje

Med športniki in telovadci se govori, da je šport nepolitičen in da je mednaroden. Zdi se nam, da je dovolj takega in podobnega slepomišljenja. Izkušnje naše osvobodilne borbe nam dajejo dovolj neizpodbitnih dokazov, da so vsi taki in podobni izreki izrabljeni, in da so jih oni, ki so se z njimi košatili, uporabljali za vzgajanje defetizma, — za krinko, pod katero so se lahko prodali okupatorju.

Žal je mnogo, premnogo takih primerov, posebno med vrhunskimi športniki, ki bi morali biti vzgled ostalim.

Politika je pojem, ki ga lahko pojmujejo slabo ali pa dobro. Če bi bil pojem vzet zgolj v slabem pomenu in bi se radi tega tako krčevito branili njegovemu vmešavanju v šport, potem bi tudi mi bili v isti vrsti z vsemi, katerih cilj je vzgoja poštenih in plemenitih športnikov.

Toda ni samo politika klerikalizma, liberalizma, fašizma in drugačnih reakcionarnih teženj, ki so se pred vojno pod okriljem raznih klikarskih struj tako bohotno šopirile in so za izvajanje svojih programov vzgajale svoje pristaje v sovražnike in tako načrtno razdajale ljudske sile, da so jih mogle izkoristiti.

Razen takšne politike pa obstaja politika množice delovnega ljudstva, ki je bila utemeljena v osvobodilni borbi, ki jo je vodil ves narod, da bi se oprostil železne pete reakcije in kapitalizma, ki sta ga pritiskala in mu nista dala, da bi zadihal in sprostil svoje sile v dobrobit vsega ljudstva.

Ti dve obrazložitvi, kakor sta skromni, morata biti jasni vsakemu poštenemu, dobro mislečemu človeku. Če pa ju kdo meče v isti koš, potem si o dotičniku lahko takoj ustvarimo primerno sodbo. — Kdo se še danes izključuje iz ljudskih vrst, kdo ima pravico, da z nekakšnega zvišenega zreljšča odklanja ustanove, katerih cilj je delati vse v dobrobit vsega naroda. Če bi tak človek rekel: Jaz sem športnik — in me vse to ne zanima, ker v športu ni politike. Kaj naj mu odgovorimo?

Šport ni poklic, vsakdo ima svoj poklic, ki mu daje možnosti za obstoj in katerega mora vsak nujno izvrševati v družbi z drugimi. Mladina pa, ki živi še pri starših, pa večino svojega časa preživi v šoli, v družbi svojih šolskih tovarišev. Sedaj vprašujemo, ali dotični športnik, ki se navdušuje za depolitizacijo športa, tudi v tem krogu odklanja vključitev v narodno politiko?

Ali pa morda zastopa dopoldne ena, popoldne pa druga načela?

Tovariši, eni greše, ker ne mislijo, drugi pa vse to delajo načrtno in je zanje vse skupaj le vaja, da bodo, če bi se kje pokazala prilika, mojstrsko uskočili in bi navdušeno klicali: Mi smo čisti, nikoli se nismo bavili s politiko...

Tako nekako se je dalo jadrti nekdanj, pa si nekateri še domišljajo, da se bo dalo tudi v bodoče. Ne bomo obsojali! Kdor hoče naj odpre oči in naj pomisli, da nam je okupator v svojem načrtnem uničevalnem delu razdril domove, naše narodno premoženje in naše organizacije, izmed katerih niso bile izvzete tudi telesne vzgojne. Načrtno je

Državno prvenstvo v lahki atletiki

Državna prvenstva so si osvojili med drugim Račič v teku na 200 m, Marinčkova v metu krogle, Deržkova v skoku v višino in Priboškova v metu diska. Med 200 tekmovalci jih je bilo 37 iz Slovenije

Dne 21. septembra se je pričelo v Zagrebu tekmovanje za državno prvenstvo v lahki atletiki, na katerem je nastopilo okrog 200 atletov in atletinj iz vse države, med njimi tudi okrog 37 Slovencev. Čeprav brez prave vaje, so dosegli tekmovalci v splošnem prav razveseljive uspehe, posebno pa nam je v zadoščenje, da se je tudi maloštevilno slovensko odposlanstvo nad vse častno odrezalo in zasedlo nekatera najvidnejša mesta.

hrabre vojske, sledili so jim odločni Bosanci, za njimi so prišli črnolasi in črnopolti zastopniki Črne gore, nato skromni, a žilavi Makedonci, ki so prvič lahko svobodno izrazili svojo narodnost. Njim je sledila

reprezentanca Slovenije

v krasnih enotnih krogih, ki so vzbujali s svojim urejenim nastopom in lepimi atletskimi postavami občudovanje gledalcev. Spredej so v treh štiristopih korakale mladinke, za

Na splošno je bilo naše moštvo zelo strnjeno. Imeli smo sicer še precej izgledov na nekaj zmag, toda sreča nam ni bila naklonjena. Sicer pa moramo biti z druge strani čisto zadovoljni z velikim številom drugih in tretjih mest, na katere nismo računali. Ugodno so od naših presenetili zlasti še inž. Stepišnik, ki je po tolikih letih odmora prav dobro vrغل kladivo, dalje Franc Pribošek, ki je bil drugi v skoku s palico, mladi Podlogar, ki je prvič nastopil med

Nadalje Topolnikovo, ki je bila tretja v metu kopja ter Štrukljevo, ki je zelo dobro tekla v izmenskem teku 4x100 m in bila peta v skoku v daljino.

Naši najstarejši lahkoatletci

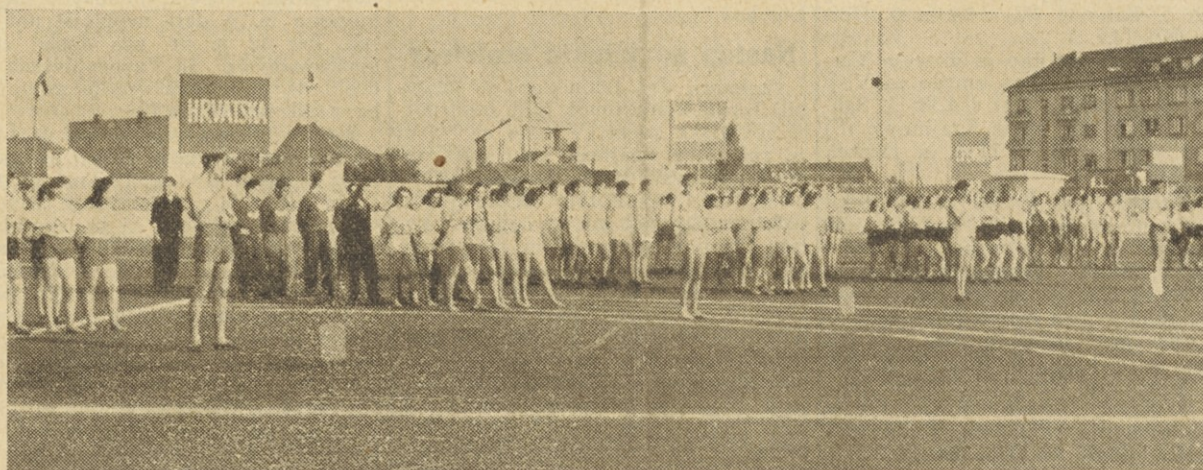
Posebno nas je presenetil tudi naš najstarejši tekmovalac Stane Gašperšič, ki je s svojimi 43 leti zelo dobro skakal v višino s palico in bi z nekoliko več sreče lahko zasedel najmanj četrto mesto. Zanimivo bi bilo še omeniti, da je tov. Gašperšič začel tekmovali leta 1928., torej takrat, ko se je rodil naš najmlajši član reprezentance Podlogar. V ostalem je bil najstarejši atlet na prvenstvu vsem dobro poznani »Pedro« Gojić, ki je letos dopolnil 50. leto in kljub temu dosegel v eni najtežjih disciplin, v metu kladiva, z zelo dobrim metom preko 40 m, tretje mesto.

Izidi tekmovalci

V troskoku je bil prvi Lenert (Vojvodina) s 13.38 m, naslednja mesta pa so zasedli: drugo Jovičević (JA) s 13.37 m; tretje Richter (Hrvatska) z 12.31 m; četrto Urbic (H) z 12.27 m; peto Dimitrijević (JA) z 12.18 m in šesto Škekić (Srbija) z 12.06 m.

V metu kladiva je postal novi prvak odlični in dosedaj neznan Gubijan (JA) s 47.94 m, nato pa so se zvrstili: 2. inž. Stepišnik (Slov.) s 44.99 m; 3. Gojić (H) s 40.41 m; 4. Zupančič (Sl.) z 33.98 m; 5. Šojić (JA) s 33.70 m in 6. Šare (H) s 33.57 metra.

V teku na 200 m je pripadla zmagava prvemu Slovencu Račiču v času 23.4, za njim so prišli kot drugi Turkalj (H) v 23.5, tretji Podlogar (Sl.)

Množica tekmovalcev med svečanostjo na stadionu

Največja čast za vsakega športnika je gotovo ta, da more tekmovali z najboljšimi v državi in da se izkaže med njimi za najboljšega. Za naslovom državnega prvaka so se vedno vsi športniki najodločneje borili. To lahko trdimo tudi o prvem lahkoatletskem prvenstvu naše Demokratske Federativne Jugoslavije, ki je bilo v dneh od 21. do 23. t. m. v Zagrebu. Trdimo celo lahko, kar so v ostalem izrazili tudi ostali, da je bilo mnogo lepše, zanimivejše in borbenejše, kot katero koli v boljših prilikah prirejeno prvenstvo pred vojno. Da je temu tako, se moramo v prvi vrsti zahvaliti novi demokratski ureditvi naše države, ki je povsem preosnovala tudi naše športno življenje.

Svečana otvoritev

Prvenstvo je bilo otvorjeno na svečan način, tako da je predstavljal že sam pričetek pri nas doslej še nevideno sliko.

Ob zvokih koračnice, ki jo je igrala vojaška godba, so prikoraljali na stadion zastavonoše. Spredej sta bili jugoslovanska zastava, ki jo je nosil predstavnik lahke atletike naše JA Danilo Zerjal in pa sovjetska, v čast sovjetske telesne vzgojne delegacije, katere člani so izven konkurence nastopali na prvenstvu. Zadaj so stopali še štirje atleti, ki so nosili makedonsko (rdeča z rumeno zvezdo), srbsko, hrvatsko in slovensko zastavo, ki jo je nesel inž. Stepišnik. Za temi je nato po abecednem redu korakalo osem reprezentanc federalnih enot, burno pozdravljenih od gledalcev. Prvi so korakali zastopniki naše

njimi pa mladinci. Naši reprezentanci je sledila Srbija, nato Vojvodina, ki je tudi nastopala kot federalna enota in na koncu številne lahkoatletinje in lahkoatleti Hrvatske, ki so kot prireditelji tekmovalja prišli na stadion zadnji. Po defileju so se reprezentance razpostavile po igrišču, zastavonoše pa so se postavili pred tribuno, kjer so bili govorci in kjer je hrvatski atlet Marčelja v imenu vseh tekmovalcev in tekmovalk državnega prvenstva položil prisego, v kateri vsi zagotavljajo, da so amaterji in da se bodo borili častno. Odigrani sta bili še slovanska in sovjetska himna, nakar so reprezentance odkorakale z igrišča.

Tekmovalje

Zaradi kakovostno močno izenačenih tekmovalcev, je bilo tekmovalje vseskozi zelo zanimivo in napeto, za kar so v veliki meri poskrbeli tudi temperamentni gledalci iz Zagreba, ki so vsak dan skoraj do zadnjega kotečka napolnili veliko tribuno, tako da so cenili, da je bilo prvi in drugi dan po 3500, v nedeljo pa celo preko 5000 gledalcev.

Najbolj od vseh so se odlikovali tekmovalci JA, ki so dosegli največ prvih mest. Od naših so se zlasti odlikovali Marko Račič, ki je postal državni prvak v teku na 200 m in pa tri atletinje, in sicer Slava Deržkova, ki je nepričakovano zmagala v skoku v višino. Dana Marinčkova, ki je bila prva v metu krogle in Ančka Priboškova, ki je postala državna prvakinja v metu diska.

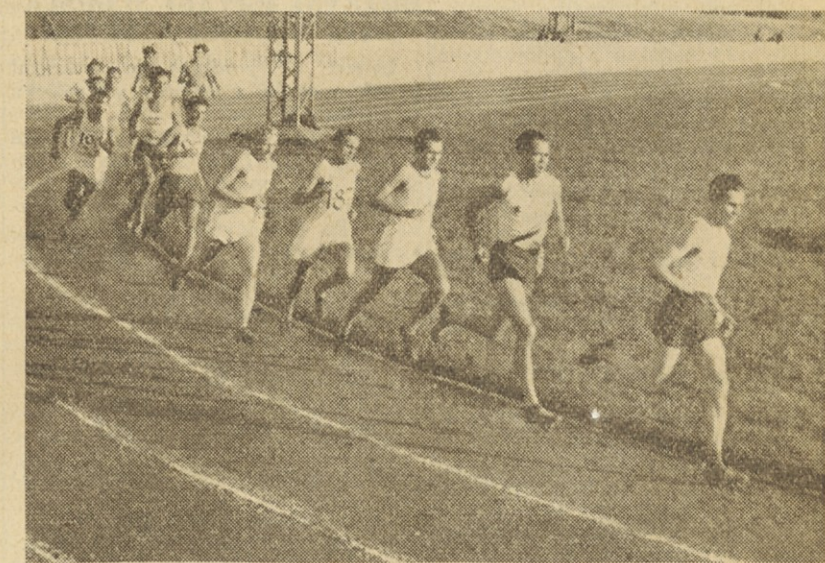
zavajal naše ljudstvo v svoje mreže. Zato se je posluževal vsega. V to delo je vpregel one, ki so pozabili, kdo je bila njihova mati in kaj jih je učila. One, ki so pozabili, da so Slovenci in katerim je bilo dragocenejše lahkotno življenje, polni žepi denarja, kot kri padlih talcev in muke internirancev. Tem ljudem se je pridružila tudi večina onih športnikov, ki je prej, posebno pa po vključitvi, imela polna usta o nepolitichnosti športa. S tem so oni hoteli varati druge in sebe. V nasprotju s temi pa stoji druga mogočna vrsta tovarišev športnikov in telovadcev, ki so se takoj včlenili v Osvobodilno fronto in stopili v

vrste borcev za narodne pravice. Ti ljudje niso govorili o depolitizaciji, temveč je bilo slišati le izraze popolne predanosti narodovemu gibanju, katerega izraz in izvrševalec je bila Osvobodilna fronta.

Danes, ko je naš narod skupaj z zavezniki zmagal nad fašizmom, se že kot prva posledica izvajanja programa narodove politike, oživljajo telesne vzgojne organizacije, ki uživajo vso podporo ljudskih oblasti. Danes se že odpirajo vrata telovadnic in športnih igrišč.

Vse delo poteka po programu, ki je bil sestavljen po zahtevah ljudstva in ga izvaja narodna organizacija Osvobodilne fronte,

najboljšimi v državi in si priboril v hudi konkurenci na 200 m tretje mesto. Med atleti so se še posebno dobro držali Srakar, ki je pokazal vzor športne požrtvovalnosti, a je imel žal veliko smole, dalje Obršek, ki mu še manjka urjenja, stari taktik Škušek in drugi. Delali bi komu kri-

Tekmovalci med tekom na 1500 m

vico, če bi rekli, da se ni boril častno in požrtvovalno. Med mladinkami bi poleg zmagovalke omenili zlasti Ulčarjevo z Jesenic, ki ima še bodočnost, kar priča njeno tretje mesto na 100 m in čas 13.8 sekunde.

ki veže vse ljudske zdrave sile. Ob teh zaključkih nihče ne sme ostajati izven narodovih vrst z izgovorom, da smo športniki in da je šport nepolitičen.

Šport ima v demokratski federativni Jugoslaviji posebno visoke vzgojne naloge, zato je neobhodno, da noben športnik ali telovadec, ne ostane izven organizacije, ki v svoji nerazdružljivi povezanosti služi samo enem cilju.

Odklanjamo politiko klikarstva in razdruževanja, sprejemamo pa politiko naroda, kateri se bomo pridružili in ji vedno na vsakem mestu pomagali do razvoja in uspehov. B. K.

v 23.7, četrty Vanić (JA) v 24.1 in peti Slanac (H) v 24.3.

V teku čez zapreke na 110 m je po pričakovanju zasedel prvo mesto dr. Buratović (H) s 16.4, za njim pa Jović (JA) s 17.3, Marčelja (H) s 17.8 in zadnje David (JA) z 18.0.

V skoku v daljino je bil prvi Lenert (V) z znakmo 6.62 m, na naslednja mesta pa so se plasirali: 2. Zivković (JA) s 6.39 m; 3. Gojković (Srb) s 6.36 m; 4. Podlogar (Sl.) s 6.09 m; 5. Javor (JA) s 6.03 m in 6. Džulizibarić (Srb) s 5.93 m.

V metu diska so zmagali vojaki z Žerjalom z znakmo 44.04 m, naslednja mesta pa so zasedli: Šojić (JA) s 40.50 m; Kleut (Srb) z 38.76 m; Iveković (H) s 37.35 m; Slamić (Sl.) s 35.11 m in Stepišnik (Sl.) s 35 m.

V teku na 1500 m je za nekaj metrov zmagal nekdanji favorit na tej progi Kotnik za JA s časom 4:10; naslednji so bili: Fass (H) s 4:12, Bedenković (JA) 4:14.2; Srakar (Sl.) 4:14.2; Berndt (H) 4:22.3 in Gjorgjević (Srb) 4:32.3.

V skoku v višino je bil najboljši Vuković (JA) s 175 cm. Vrstni red (JA) 170 cm; dva Markovića (Srba)

Reprezentanca Slovenije v sprevidu

170 cm ter Gabrijelčič (SI) in Marčelja (H) 165 cm.

V teku na 400 m je bil zmagovalec vojak Derniković s časom 52.1, naslednja mesta pa so zavzeli: drugi Bulič (H) 52.6; tretji Rem (JA) 52.8; četrti Skušek (SI) 53.1; peti Radulović (Srb) 53.6; šesti Despot (H) 53.8.

V teku na 10.000 m je zmagal Godler (JA) v času 34:16.6, potem pa so sledili: Timotijević (Srb) 34:35; Krajcar (Hrvat) 34:47; Posenjak (H) 35:34.4; Šurbek (JA) 36:03 in Benedičič (SI) 36:58.1.

Zaključni dan uspelega prvenstva v lahki atletiki — Jugoslovanska armada je dosegla osem, Federalna Hrvatska šest prvenstev

Zaključni dan državnega prvenstva v lahki atletiki je minil med napetimi borbami, posebno obeležje pa mu je dal nastop sovjetskih mojstrov, posebno svetovne prvakinje Nine Dumbadze in evropskega mojstra v skoku s palico Nikolaja Ozolina, ter rekorderjev Sečenove in Pugačevskega. Prireditvi so prisostvovali predstavniki vlade in vojske, podpredsednik Narodne vlade Hrvatske dr. Vladimir Bakarić, komandant II. armade generalni poročnik Ivan Gošnjak, ter predstavniki vseh telesno vzgojnih ustanov.

Tekmovanjem je tudi prisostvovalo celokupno odposlanstvo športnikov iz Sovjetske zveze in sovjetsko vojaško odposlanstvo s polkovnikom Rakom.

Skok s palico: 1. Lenert (V) 3.70 m; 2. Pribošek (SI) 3.30 m; 3. dr. Buratović (H) 3.20; 4., 5. in 6. Brlek (H), Palič (A) in Dodič (V) vsi po 3.10 m. To je bil najboljši Lenertov uspeh. Lenert je poskušal višino 3.80 m, toda je podrl prečko.

V metu kopja: 1. Markušič (H) 54.49 m; 2. Marčelja (H) 52.88 m; 3. Miloš (A) 51.93 m; 4. Jandrič (A) 51.20 m; 5. Jonec (S) 44.94 m; 6. Praček (SI) 42.13 m.

V teku na 400 m z zaprekami: 1. Bulič (H) 59.2; 2. Jovič (A) 1:00.6; 3. Skušek (SI) 1:00.6; 4. Jereb (SI) 1:02.6; 5. Jovič (S) in 6. Marčič (H).

Tek na 100 m je dal vznemirljivo tekmo. Prvi je bil Turkalj (H) s časom 11.1; 2. Slanac (H) 11.4; 3. Račič (SI) 11.5; 4. Podlogar (SI) 11.8; 5. Diklič (V) 11.9.

V teku na 800 m je nastopilo izven konkurence rekorder SSSR Pugačevski, ki je dosegel čas 1:54.4. Od naših je bil prvi Mikuška (A) 2:00.8; 2. Srakar (SI) 2:00.8; 3. Oberšek (SI) 2:01.2; 4. Bedeniković (A) 2:01.9; 5. Botka (H) 2:05.2 in 6. Gjurič (H) 2:05.6.

Najbolj zanimiva točka sporeda je bil tek na 5000 m, ko je Flasu uspelo, da se je svojemu staremu nasprotniku oddolžil za poraz na 1500 metrov. Flasu je dospel na cilj v odličnem času 15:29.2! 2. Kotnik (A) 15:31.4; 3. Mihalič (H) 15:40.4; 4. Stefanović (A) 16:15.2; 5. Benedičič (SI) 17:05.6; 6. Timotijević (S) 17:11.4.

V metu diska, tovarišice: prva Pribošek (SI) 29.58; 2. Ljubojev (V) 27.74 m; 3. Orešković (H) 27.52 m; 4. Despot (H) 27.50; 5. Marinček (SI) 27.02 m; 6. Dimitrijevič (S) 24.08 m.

V izmenskem teku 4x100 m, tovarišice: 1. Hrvatska (Kurath, Holz, Gojak, Strzalkovsky) 56.6; 2. Vojvodina 56.8; 3. Slovenija (Štrukelj, Deržek, Pribošek, Ulčar) 57.1; 4. Makedonija 63.5.

V izmenskem teku 4x100 m, tovariši: 1. Hrvatska (Turkalj, Slanac, Marčelja in dr. Buratović) 45.7; 2. Slovenija (Zadravec, Račič, Podlogar, Lušický) 46.5; 3. Vojvodina 46.6 in 4. Makedonija 51.2.

Tek na 100 m, tovarišice: 1. Varmuža (V) 13.8; 2. Strzalkovsky (H) 14; 3. Ulčar (SI) 14; 4. Gojak (H) 14.2; 5. Babović (V) 14.4 in 6. Deržek (SI) 14.7.

V skoku v daljino je dosegla Varmuža s 4.54 m še eno zmago za Vojvodino; 2. Strgar (H) s 4.38; 3. Šandorkič (V) 4.19; slede Krajnovič (S) 4.14, Štrukelj (SI) 4.11 m in Deržek (SI) 4.07 m.

Izmenski tek 4x400 m so tekli že v mraku v svitu reflektorjev. Zmagala je vojska v postavi Bedeniković, Rem, Čeljuska in Mikuška v času 3:32.6. Druga je bila Slovenija, toda je bila diskvalificirana, ker je njen prvi tekač prešel v drugo progo in je bilo radi tega drugo mesto prisojeno Hrvatski (Bulič, Botka, Dasović, Despot) 3:38.9. Tretja je bila Srbija (Pejnovič, Radovanović, Radulović in Djordjevič).

«S to točko so bila zaključena tekovanja za prvenstvo države — prva po osvoboditvi. Bežen pregled doseženih uspehov dokazuje, da se lahka atletika stopnjema popravljiva in da se smemo nadejati, da bomo kaj kmalu poleg splošnega razširjenja njenih panog, dosegli tudi uspehe, ki jih bomo z mirno vestjo smeli primerjati uspehom v drugih prijateljskih državah.

DRŽAVNI PRVAKI JUGOSLAVIJE V LAHKI ATLETIKI

Lenert (Vojvodina) je trikratni prvak: v skoku v daljavo, v troskoku in skoku s palico.

Po splošnih pogojih za tekovanja v lahki atletiki za prvenstvo Jugoslavije dobi zmagovalec v vsaki točki tekovanja naslov državnega prvaka. Po trodnevni borbi imamo sledeče prvake:

Tovariši:

100 m: Turkalj (H) 11.1
200 m: Račič (SI) 23.4
400 m: Derniković (A) 52.3
800 m: Mikuška (A) 2:00.8
1500 m: Kotnik (A) 4:10.0
5000 m: Flasu (H) 15:29.2
10.000 m: Godler (A) 34:16.6
110 m zapreke: dr. Buratović (H) 16.4

400 m zapreke: Bulič (H) 59.2
4x400 m izmenski tek: JA (Bedeniković, Rem, Čeljuska in Mikuška) 3:32.6

Izmenski tek 4x100 m Hrvatska (Turkalj, Slanac, Marčelja, dr. Buratović) 45.7.

Troskok: Lenert (V) 13.38 m
Skok v daljino: Lenert (V) 6.62 m
Disk: Žerjal (A) 44.04 m
Krogla: Jevtović (S) 13.00 m
Kopje: Makušič (H) 54.49 m
Kladivo: Gubijan (A) 47.94 m
Skok v višino: Vuković (A) 175 cm
Skok s palico: Lenert (V) 3.70 m.

Tovarišice:

100 m: Varmuža (V) 13.8
80 m zapreke: Madjar (V) 15.2
4x100 m izmenski tek: Hrvatska (Kurath, Holz, Vojak, Strzalkovsky) 56.6

Disk: Pribošek (SI) 29.58 m
Krogla: Marinček (SI) 10.37 m
Kopje: Sekulič (V) 28.92 m
Skok v daljino: Varmuža (V) 4.54
Skok v višino: Deržek (SI) 1.35 m.

Sloviti skakalec Nikolaj Ozolin je na koncu z nekaj prijaznimi besedami daroval svojo palico najboljšemu jugoslovanskemu skakalcu Lenertu, z željo, da bi s to njegovo palico preskočil višino 4 m! Lenert se je zahvalil za dar in dejal, da bo s palico najboljšega evropskega skakača ob letu gotovo dosegel to višino...

Srednjeprogaš Pugačevski pa je daroval svoje sprinterice slovenskemu tekaču Skušku in mu želel veliko uspehov.

Nastop sovjetskih mojstrov

Poslednji dan tekovanja so nastopili izven konkurence tudi rekorderji Sovjetske zveze. V teku na 800 m je zmagal v sijajnem stilu Aleksander Pugačevski pred Mikuško (A) v času 1:54.4. — Potem so imeli gledalci priliko, da so se čudili Nikolaju Ozolinu, evropskemu mojstru v skoku s palico, ki je docent na Viskoki šoli za telesno vzgojo in šport. Ozolin je gladko preskočil višino 3.70 m, ob kateri je Lenert (V) prenehal. Za tem so dvignili prečko na 4 m. Tudi to višino je Ozolin gladko preskočil ob navdušenem ploskanju občinstva. Ozolin je pokazal blestično tehniko, njegov sovjetski rekord je sicer 4.30 m, letos pa je že preskočil višino 4.15 m.

V teku na 100 m tovarišic je zmagala sovjetska rekorderka v teku na 100 m in 200 m Sečenova s časom 12.2. Največjo pozornost pa je vzbudila prikupna Nina Dumbadze, ki je že po nekaj metih vrgla disk 45.42 metra daleč.

Disciplina

Vsakomur mora biti jasno, da so jugoslovanski narodi dosegli svojo svobodo tudi zaradi brezpogojne discipline. Naš vrhovni vojaški štab je užival popolno zaupanje tudi takrat, ko se je morala armada zaradi sile in premoči sovražnika umakniti. Prav tako mora biti tudi v telesni vzgoji prva zapoved brezpogojno podrejanje. Brezpogojno se morajo vsi pripadniki telesne vzgoje pokoravati najprej vrhovnemu odboru, potem pa seveda tudi vsem ostalim ustanovam, ki se z vsemi silami trudijo, kar najvišje dvigniti telesno vzgojo.

Disciplina v telesni vzgoji poziva vsakega pripadnika telesne vzgoje, pa naj trenutno kaže, da je zanj kaj nepravilnega ali celo smešnega, da pa brez ugovora izpolni zapoved predpostavljene vaditelja, kajti on je prav gotovo dobro premislil, kaj je koristno za njegov uspeh in kaj škodljivo njegovemu športnemu napredku.

Vsaka športna panoga ima svojega strokovnjaka in športnega pedagoga, ki z največjo ljubeznijo in skrbjo gleda na svojo panogo ter skuša dati svojim učencem vse svoje znanje. Vsi športniki, ki hočejo naš šport dostojno zastopati, naj resnično in z vso vnemo, marljivo in vestno poslušajo svoje vaditelje, redno posejajo vaje, ker le na ta način bodo dosegli višjo stopnjo v svojem prizadevanju.

Disciplina je tudi dolžnost gledalcev vseh telesno vzgojnih prirediteljev. Zlasti na nogometnih tekmah je lahko videti, kako smo na žalost tudi mi Slovenci, nedisciplinirani. Res je, da je nogomet šport, ki razvema duha in ki nudi ljubiteljem te igre mnogo veselja pa tudi mnogo jeze in razočaranja. Zato je tudi razumljivo, da se občinstvo ogreje in si daje duška s tem, da na dostojen način vzpodbuja svoje ljubljence. Nikakor pa se ne sme spozabiti, da bi zasmehovalo igralce, kričalo nad njimi, ali se jih celo — kot se je že zgodilo — dejansko lotilo. Vse, kar se pripeti na igrišču, moramo prepustiti sodniku, da razsodi vsako nepravilnost, če pa se sodnik zmoti, bodo pa za pravico poskrbeli že drugi strokovnjaki.

Živela bratska Sovjetska zveza, močna opora svobodoljubnih narodov v borbi za demokracijo, neodvisnost in svoboden notranji razvoj!

Živela junaška mladina Jugoslavije, bodočnost domovine, plemeniti in neustrašni borec za ideale Ljudske fronte, za srečno bodočnost narodov Jugoslavije!

J. Bergant:

Pravilna usmectev telesne vzgoje

Človek se rodi, raste, se razvija in umre, pustivši za seboj več ali manj vidne sledi, in te v toliko vidne, v kolikor se je z njimi okoristila njegova okolica, narod, država, človeštvo. To njegovo delo zavisi od prirojenih lastnosti in od vplivov zunanega sveta, od okolice.

Kaj mu je dala ob rojstvu ustvarjalna, tajinstvena priroda na življenjsko pot, tega ne moremo predpisati. Nam ostane samo možnost, ustvariti si najboljše pogoje za razvijanje prirodnih lastnosti. Zato je največja naloga vsakega posameznika in vzgoje, da pomore in omogoči najboljše izkoriščanje teh prirojenih sposobnosti. Vzgoja naj oblikuje močno osebnost, katera bo s pomočjo bistrosti duha, z močjo volje, ter z močjo in z dravjem telesa premagala vse zahteve na življenjski poti, katere postavlja življenje na vsakega poedince v rodbini, narodni skupnosti in v državi. Da je ta osebnost sestavljena iz duševnih in telesnih vrednosti, tega ne smemo pri vzgoji nikakor pozabljati. Telesne vaje so resnično važen faktor splošne vzgoje. (Mimogrede: telesna vzgoja je samo del splošne vzgoje, poudariti pa jo moramo in ji dati močnejši poudarek, ker se je pri nas doslej zelo omalovaževala in zapostavljala v misli, da je telesna vzgoja samo zabava ali razvedrilo.)

Kaj je telesna vzgoja, kaj je njen cilj? Telesna vzgoja ni nič drugega nego sestavni del splošne vzgoje in cilj te je: obrazovanje človeka v koristno osebnost, ki bo sposobna se okoristiti z ustvarjenimi kulturnimi dobrinami, ki so bile pridobljene in priborjene v naši osvobodilni borbi in na njih še dalje graditi ter jih čuvati in pomnoževati. Če pa danes res moramo posebno naglasiti telesna vzgoja, ji dajmo še posebej cilj (seveda nikdar odvojeno od cilja splošne vzgoje) in ta je: telesno in duševno zdrav, harmonično razvit človek, poln vedrine, delovne sposobnosti in življenjske energije, z globoko razvitim smislom za red, disciplino v skupnosti in sposoben branilec domovine.

Telesne vaje so pa najvažnejši činitelj telesne vzgoje, katerih cilj je, za življenje usposobljeno, zdravo, lepo in krenko, močno telo. Dasi ravno odgovarja ta cilj — cilju splošne telesne vzgoje (harmonična telesa in duha) se moramo ponekod vseeno omejiti na čisti telesni značaj telesnih vaj.

Človekova usoda, kakor tudi usoda vsakega živega bitja je odredena s sodelovanjem dveh kazalnih grup: s sodelovanjem prirojenih lastnosti in s sodelovanjem vplivov zunanega sveta. Naša naloga je, pripraviti in ustvariti si čim boljše in ugodnejše pogoje za razvoj prirojenih sposobnosti. Temperatura, prehrana (alko-

hol — nikotin), pravilno oblačenje, čisto, sončno stanovanje, telesno delo, izvajanje ali izostanek telesnih vaj, način dražljajev, ki se s pomočjo čutil prenašajo na naše nerвне centre, način duševnih vplivov, ki vladajo mlademu človeku, sploh način življenja, vse to vpliva na naš razvoj. In ravno kje najdemo največ vplivov in pobud za naš razvoj, če ne ravno v izvajanju sistematskih telesnih vaj, ki so zelo važen zunanji vpliv in njihova vloga mora biti jasna in vidna vsakomur v življenju. Telesne vaje ne krepijo samo telo, krepijo tudi duha.

Smer dela, ki ga naj telesne vaje opravijo v življenju vsakega posameznika in tako celote, lahko razvrstimo v 3 skupine: Namen prve je:

1. osvoboditi organizem slabih vplivov miljeja in formirati držanje telesa in kretanja,

2. razviti ustvarjalne sposobnosti organizma,

3. usposobiti človeka za umetniško doživljanje v kretanju.

Radi razlage in boljšega razumevanja hočem navesti tem skupinam ustrezajoče telesne vaje:

K prvi skupini, katere namen je osvoboditi organizem slabih vplivov miljeja in formirati držanje telesa in kretanja, spadajo tako zvane oblikovalne vaje. Pri nordijskih narodih tvori ta del telesnih vaj glavno vsebino sistematske telesne vzgoje; Per Ling, ustanovitelj švedske gimnastike jim daje za cilj: s pomočjo pravilno odredenih pokretov obrazovati in oblikovati človeško telo. Pišejo o njih, da pomenijo pri severnih narodih samo obliko dela brez zahtevkov po rezultatih. Oblikovalne vaje so samo uporabljiva fiziologija. Da povem še to: oblikovalne vaje so telesne vaje določenih oblik z določenim ciljem; in končno še to, da se za ta izraz (oblikovalne vaje) zadnje čase uporablja izraz: gimnastika. (Samo mimogrede: ta izraz ne obsega vseh telesnih vaj na področju telesne vzgoje, ampak samo oblikovalne vaje.) Po naših časopisih so torej napačno imenovane telesne vaje. Sploh je terminologija telesnih vaj pri nas zelo pomanjkljiva, če je pa prevzeta od tujih narodov (Rusov, Švedov, Amerikancev itd.) je pa napačno prevedena, največkrat pa napačno razumevana. Naši propagandisti okoli časopisov se ne poglobljajo v to zelo važno panogo človeške kulture in mislijo, če so katerikoli sodili kako nogometno tekmo ali gledali športnike na zelenem alj belem polju, že imajo vso pravico in primat tudi v tej stroki. Ta intermezzo je bil potreben, saj se vzame pri nas vsaka stvar, ki bi bila potrebna kritike in pravilnega razumevanja premalo točno in naivno, druge stvari pa zopet preveč kritično.

(Dalje prih.)

Franc Pribošek v skoku s palico — 3.30 m

TRST

V teh dneh se zaključuje boj, ki je trajal tisoč let in v katerem so se zgrmadile kosti naših dedov v ogromne kupe, katere je že od nekaj hijensko razbrskaval italijanski nacionalni šovinizem, ki je po pretekli vojni našel in dvignil Mussolinija in s tem povzročil vso ogromno svetovno katastrofo, katere hrup je šele pravkar pojenjal, pa so ostali za njo milijoni uničenih življenj in razdejanja, ki jih še stoletja ne bodo prav mogoča zabrisati.

Fašistična Italija je bila poražena, na njenih razvalinah naj bi nastala nova demokratična Italija, ki bi popravila vse, kar je bil zagrešil italijanski narod, ko je dal oblast v roke fašizmu. Toda iz razvalin fašizma so se otepli prenekateri fašistični priganjači in oblastniki, si nadedli demokratične krinke in iz onega prekletega Rima, ki je v ustih slehernega slovenskega in hrvaškega človeka, ki je gnil v proslulih jetnišnicah po vsej Italiji in ki je poginjal od glada v taboriščih in na Rabu, — pomenil hujše kot psovko, prav iz onega Rima in v naglici ustvarjenih propagandnih središč, je jel pod zaščito reakcije brizgati strup fašističnih gesel. Strup proti onim, ki so se štiri leta borili ramo ob ramo s demokratičnimi narodi vsega sveta proti fašizmu. Bombe v Bariju niso bile slučaj. Reakcija je začela z organiziranim zaplotništvom proti Jugoslaviji. Ona pravično poražena Italija, ki je odgovorna za desetisoče naših grobov, na katerih so le kaznilniške številke namesto imen; ona Italija, ki je postavljala pred puške svobodoljubne Slovence in Hrvate, je smela spregovoriti s tolikšno silo, da se je glas pravih

demokratičnih Italijanov popolnoma izgubil.

Za Trst gre! Mar naj trepetamo, da naša pravična stvar ne bo dosežena? — Svobodoljubni narodi vsega sveta, ki vedo in so sami občutili, kaj je pomenila osvobodilna borba jugoslovanskih narodov, so spregovorili, reakcija se je morala potuhiniti. Mrzlično so jeli njeni priganjači in pomagači zbirati vse mogoče dokaze in organizirati tržaške šoviniste: Trst je mostišče Srednje Evrope in žarišče njenih prometnih silnic in prav ta Trst terja Jugoslavija zase! — Da, terja ga, ker živi tam okrog slovensko ljudstvo, ki ga ni mogel uničiti fašistični bes, toda za reakcijo je Trst le njeno strateško mostišče, geopolitični problem, statistika in številka. Ljudstvo ne šteje, za reakcijo štejejo le kralji in cesarji ter bančni računi. Tej reakciji pa je ljudstvo odgovorilo z neupogljivo odločnostjo, da bo branilo svoje s tolikšnimi žrtvami priborjene svoboščine, če bo treba tudi do poslednjega človeka.

Mi terjamo samo pravico in v teh dneh, ko se odloča usoda Trsta, smo preverjeni, da bodo Združeni narodi videli pravičnost naše stvari in se složno zavzeli za nas, ki smo vso dolgo dobo vojne in okupacije vzdržali v najtežjih okoliščinah, se borili in zmagali, ko so naše brigade osvobodile Trst, Istro, Primorsko in Beneško Slovenijo in s tem pokazale, do kje so meje našega sveta, nakljub vsem statistikam in kraljem in z njimi vred vsej svetovni reakciji. Sovjetska zveza je bila prva, ki je povzdignila svoj glas in mi vemo, da nas bratska država, s katero smo si dali kri za kri, v tej poslednji borbi za pravice slovenskega ljudstva, ne bo zapustila.

Trst—Varna, Milan Poredski in Horvatek na cesti Burgos—Varna

mohotno, nasprotno pa samohotno gibanje učinkuje nazaj na izobrazbo fantazmov. Dokler pri otroku nastopajo le občutki in čustva, še spi njegova inteligenca; šele vzbujajoči se fantazmi pomenijo zoro (zaznavne) inteligence. In kar posebno poudarja Palágyi: gibni fantazmi so podlaga vsega fantazijskega življenja.

Čim več in raznovrstneje se giblje otrok, tembolj se mu razvija fantazija. Fantazija pa je, kakor rečeno, neogibno potrebna za delovanje duha; čim živahnejša je, tem bolj sprožuje akte duha, tembolj se otroku razvija inteligenca.

Četudi resnično telesno gibanje samo seve ne more povzročiti nadaljnega in višjega razvoja fantazije, je to gibanje vendarle neogibni pogoj za početek razvoja fantazije, brez katerega tudi nadaljnji razvoj ne bi bil mogoč. Da pa tudi v poznejših letih, da, pri odraslem človeku, krepko in vsestransko gibanje pospešuje delovanje fantazije in z njim duha, to nas uče izkustva na telovadiščih. Tu imamo večsintih opravka z začetniki, ki so duhovno bolj ali manj apatični, se za malokaj sami zanimajo in se zdi, kakor da ne bi znali šteti

do pet. Po krajši ali daljši vadbi pa je, kakor da bi se jim duh vzbudil. Živahnejši so v zanimanju in v govorjenju. Vsestransko močno gibanje je začelo kazati svoj vpliv na fantazijo. Seve pa ima svoj delež pri tem vzbujanju tudi zdravij in krepki vpliv telesnega gibanja na čustvovanje. Tudi to je življeše in zopet s svoje strani sprožuje zdravješe in življeše delovanje fantazije. Po živahnejšem čustvovanju in živahnejši fantaziji k živahnejšim dejem sproževani duh pa zopet vpliva nazaj. Dobivajoč tako rekoč več hrane iz čustvovanja in fantazije vzvratno vpliva na fantazijo po njej na čustvovanje.

Seveda pa se vsak človek more razviti le do one mere in meja, kolikor je v kalj zanj moči v njem. Pri enem sta mera in meja majhni, pri drugem obsegata več, pri geniju pač največ, brez primere več. In če med telovadci dobimo tudi take, ki ne kažejo posebne inteligence, se je treba pač vprašati, kakšna bi jim bila šela, ako ne bi telovadili. Kolikor toliko pa krepko in vsestransko gibanje vsakega razmaje, mu razgiblje fantazijo. Človeku brez genialne osnove pa seve ne bo niti telesno gibanje niti študiranje ali kdo ve kaj drugega razvilo genija. (Dalje prihodnjic)

VOLITVE

Enajsti november bo dan volitev v Ustavodajno skupščino. Ta dan bodo vsi naši narodi po svoji ogromni večini dokazali, da so za cilje in program Ljudske fronte! Ponovno bodo potrdili, da gredo po tisti poti, po kateri so s samopremagovanjem in neustrašenostjo, z mukami in naporu korakali in se borili, krvaveli in umirali njihovi najboljši sinovi in hčere, zavedajoč se, da s svojo borbo proti zavojevalcem in narodnim izdajalcem polagajo temelje za boljše in srečnejše življenje.

Naši narodi so v tej sveti osvobodilni vojni ohranili čast in ugled svo-

je dežele, izvojevali samostojnost in svobodo, skovali medsebojno bratstvo in enotnost in ustvarili pravo, resnično ljudsko oblast.

Ljudska fronta, čvrsta in v borbi prekaljena vsenarodna organizacija, ki pod svojim okriljem zbira vse, kar pošteno misli in čuti, vse prave demokrate in rodoljube, gre na volitve enotna in v borbi za narodne in ljudske koristi.

Partizani so s svojim junaškim bojem v najtežjih in najusodnejših dneh naše zgodovine v požaru osvobodilne vojne izvojevali tiste pravice, ki so vam jih zanimali in odvze-

male vse vlade bivše Jugoslavije. S svojo borbo so postavili temelje svoje srečne bodočnosti, samo z borbo in delovno ustvarjalnostjo bomo to bodočnost dogradili, obvarovali in utrdili. Na teh volitvah bo naša mladina s svojim glasovanjem za Ljudsko fronto pokazala vsemu svetu, koliko skrbi, vdanosti in politične zavesti ima za vse pridobitve našega gibanja, kakor tudi za vse naloge, ki stojijo pred našimi narodi.

Ljudska fronta je najpopolnejša oblika enotnosti vseh naših narodov, organizator in gonilna sila najširših ljudskih množic za ustvaritev boljše življenja. Iz njenih vrst so zrasli voditelji naše države, naše ljudske oblasti, v njej so se vzgajali junaki osvobodilne vojne. Ljudska fronta je prvobornik za demokracijo in enakopravnost, za svobodni razvoj mladine, za pravice mladine.

Naše žrtve najbolje pričajo, kdo je znal ceniti ljudske koristi in kdo ni predpostavljaj v delu svojih sebičnih privilegijev. Zavest o veličini teh žrtve enako obvezuje vso našo mladino: Tisto, ki je aktivno sodelovala v borbi za svobodo naše domovine in rešitev naših narodov, kakor tudi tisto, ki ji je bilo to preprečeno zaradi nasilja zavojevalcev in izdajalskega dela ljudskih sovražnikov. Ta zavest mora onemogočiti vsak nadaljnji zločinski poskus, ki gre načrtno za varanjem in zaslepljenjem naše mladine.

Naši glasovi bodo govorili proti onim, ki so v času, ko je v potokih tekla plemenita kri naših najboljših in najzavednejših tovarišev, poveljevali in odlikovali tiste, ki so nam zabadali nož v hrbet, klali in ubijali nezaščiten starce, žene in otroke in ki so se pokazali s svojim delom kot kleti sovražniki mladega pokolenja, njegovega napredka in njegove bodočnosti! Dokažimo, da nas ne more nobena stvar spraviti s poti, za znanovane s krvjo. To bi hoteli tisti ljudje, ki so z vsem svojim življenjem in delom pokazali, da sovražijo ljudstvo in svobodo. Danes pa kažejo, da jim ni pri srcu, še manj pa na vesti skrb ali bo naša mladina lačna, naga in bosa, ali bo imela streho nad glavo, ali bo dobila šole in knjige, ali bo ostalo nepreskrbljenih milijon in tri sto tisoč otrok naših borcev, ki so umirali tedaj, ko so oni sedeli prekrizanih rok, ali pa potuhnjeno in prikrito podpirali izdajo.

Še nikoli niso bile koristi naše mladine naših junaških in izmučenih narodov naše prerrojene zemlje, njena izgradnja, mir in svoboda tako istovetni s programom kake politične organizacije, kot so to danes s programom Ljudske fronte. Mladina pozna svoje sovražnike tako kot pozna svoje prijatelje. Ti naši prijatelji so v Ljudski fronti, na katere čelu stoji tov. Tito, pobornik za delavske množice vseh narodov demokratične federativne Jugoslavije.

V borbi ste dosegli, da danes delate za sebe, za svojo oblast in državo. Z borbo ste ustvarili življenje, vredno človeka, ki so mu zagotovljene pravice, kakršnih delavska mladina v Jugoslaviji nikoli ni imela. Odpirajo se šole, tečajni in vajeniški domovi, za enako delo je zagotovljena enaka plača. Družabno in kulturno življenje objema vse bolj mlade delavce. Kljub silnim težkočam se izboljšujejo življenjski pogoji delavskega razreda. Marsikaj še ni storjeno, niso še izkoriščene vse možnosti za izboljšanje življenja mladine. To se lahko doseže in pospeši samo s povečanim delom mladine, samo z vašo predano borbo za zmago Fronte. Povečanje vaših naporov je najboljši doprinos k zmagi Fronte! Utrjujte delovno disciplino, izpolnjujte svoje strokovno znanje, krepite svojo enotnost s kmetsko mladino. Z medsebojno ekonomsko pomočjo in s skupnim delom zagotovite zmago Fronte! Zberite v svojih vrstah vse mlade delavce in delavke! Glasujte za zmago delovnih ljudi — za svojo zmago!

Trst—Varna, -start v Čupriji — Solman vodi

Dr. Viktor Murnik:

O NAMENU IN POMENU TELESNE VZGOJE NARODA

Važnost takega gibanja pa se še poveča, ako se ozremo na nadaljnji izsledki Palágyijevega raziskovanja, da fantazija temelji na domišljenem ali virtualnem gibanju, ki pa Palágyi meni, da bi mu bilo morebiti primerneje reči »vitalno« gibanje (v razloček od mehaničnega gibanja), ker je z njim razumeti vitalen potek in sicer realen vitalen potek, ne pa misli (predstave, pojma) ter izraz »domišljeno gibanje« ali tudi »gibni fantazem« lahko zavaja k zamenjavi »mislil na gibanje« (predstave gibanja) z vitalnim potekom, ki šele omogočuje, da mislimo na kakšno gibanje. Vitalno gibanje se more metaforično označiti kot »upodobitev« mehaničnega gibanja, to je v prenesenem smislu moremo čisto dobro reči, da imamo znotraj vitalnega procesa »zobog« domišljenega gibanja podobno za resnično (mehanično) gibanje. Ti vitalni poteki (odn. njim ustreznj živčni procesi) se ujemajo z mehaničnim gibanjem (telesna ali kakšnega njegovega dela), to se pravi, da se z njimi moremo vživeti v kakšno mehanično gibanje, ne da bi tega v resnici izvršili.

Ako naj se hotoma izvede kakšno določno, uravnavano resnično (mehanično) gibanje, je vedno treba prej takega vživetja

vanj, takega predhodnega vitalnega gibanja. »Gibanja v fantaziji«. Človek, ki pride na svet, se takoj začne resnično gibati, pa spočetka čisto nedoločno. Vendar pa je tega nedoločnega gibanja treba, da se mu more vzbuditi vitalno gibanje. Brez najprejšnjega resničnega gibanja ne bi bilo v njem opore, ob kateri bi se človek vitalnega gibanja tako rekoč naučil. Palágyi pravi, da dojenček spočetka nima nikakršnih vitalnih gibanj, pač pa že prve dni svojega življenja giblje ročice, toda premika jih samo tja in sem brez cilja, se sune tudi v obraz in v oči in se pri tem včasih rani; skratka, manjka mu vsakršno vodstvo ali »krmarjenje« gibov. »Krmarenje« pa je gibanje šele, če je bilo pred njim ustrezno vitalno gibanje, to se pravi, če je uresničenje predhodnega ustreznega vitalnega gibanja. Ob mnogih nehotnih gibih, ki jih otrok izvaja z rokama, začno pri njem nastopati gibni fantazmi, spočetka le lahni in jako nedoločno. Fantazmi so vitalna podlaga tudi njegovega duhovnega razvoja. Ko njih prvotno difuzen (razpršen) značaj polagoma kaže bolj določno obliko, se otrok polagoma tudi uči svoje gibe krmariti, jim dajati značaj orientiranih gibov. Predhodni fantazmi narejajo gibanje vedno bolj sa-

Trst—Varna, bolgarsko občinstvo navdušeno pozdravlja udeležence

Nogomet je v Sovjetski zvezi narodni šport

Mihail Tovarovski, eden od najbolj poznanih vaditeljev in nogometnih trenerjev Sovjetske zveze, je imel z nekaterimi hrvatskimi strokovnjaki v Zagrebu dve konferenci, na katerih je orisal položaj, popularnost in organizacijo nogometa v SSSR. V naslednjem prinašamo njegova izvajanja:

Telesna vzgoja in šport sta v Sovjetski zvezi dve stvari, za kateri se država zelo zanima. Za obe država skrbi na razne načine, pomaga in podpira šport, ne le s predpisi in odredbami, ampak tudi denarno in gmotno. Vsaka večja tvornica in vsako večje mesto so dolžni zgraditi športne stadione. V Sovjetski zvezi imajo zelo veliko stadionov, v katerih lahko prisostvuje tekmovalcem 30, 40, 60 tisoč in tudi še več gledalcev. Čeprav imajo 14.000 igrišč, je to še vedno premalo, da bi mogli zadovoljiti vse ljubitelje športa, ki bi hoteli gledati nogometne tekme.

Posebnost je tip centralnih telesno vzgojnih društev

V Sovjetski zvezi je možnost organiziranja tako zanih centralnih telesno vzgojnih društev. Najbolj znan in tipičen primer je moskovsko telesno vzgojno društvo »Dinamo«.

Njegova centralna naprava je v Moskvi, podružnice pa so v skoraj vsakem večjem mestu Sovjetske zveze. Najmočnejše nogometne podružnice ima »Dinamo« v Leningradu, Kijevu, Tiflisu in Minsku. Vsako od teh društev istega imena pa ima svojo samostojno upravo. Centralna uprava pomaga svojim podružnicam z denarjem in opremo. Tako »Dinamo«, kakor tudi druga večja telesno vzgojna društva, imajo svoje lastne tovarne, ki izdelujejo športne potrebščine za vse panoge športa. Podružnice so od svojega centralnega društva odvisne edino v gmotnem pogledu, dočim so v športnem popolnoma neodvisne. V prvi, moštovski ligi, igra vsega skupaj 5 društev z imenom »Dinamo«. Med njimi je enaka borba za točke in mesta, kot je n. pr. med moskovskima društvoma »Dinamo« in »Spartakom«. In pripetji se lahko, da n. pr. »Dinamo« iz Minska premaga »Dinamo« iz Moskve in da zmaga zaradi tega »Spartak«...

Ustroj nogometnega športa

V Moskvi je Vsezvezni komite za fizkulturo in šport, ki sestoji iz predstavnikov raznih federalnih in mestnih komitejev. Ta centralni vsezvezni komite deluje po posameznih športnih panogah. Nogomet se razteza od Vsezveznega komiteja preko zveznih in mestnih organov do najmanjšega društva. Vsi voditelji delajo prostovoljno. Posle vodita »inspektor za nogomet« in administrativni uradnik, ki je edina plačana funkcija. Vsezvezni komite za nogomet je sestavljen iz 15 oseb, od katerih 5 do 7 oseb niso člani nobenega telesno vzgojnega društva, dočim so ostali predstavniki posameznih centralnih društev.

1300 moštev se bori za pokal

Nogometno prvenstvo igrajo v 5 skupinah. V prvi, najmočnejši tako zvani »moštovski skupini« ali ligi, je 12 društev. To so »Dinamo«-Moskva, »Dinamo«-Tiflis, »Dinamo«-Kijev, »Dinamo«-Leningrad, »Dinamo«-Minsk, »Spartak«-Moskva, »Traktor«, »Torpedo«-Stalingrad, »Zenit«-Leningrad ter C. D. K. A. (Centralni dom Rdeče armade). Letos bodo ta sistem prvenstva radi prevelike oddaljenosti nekaterih društev ukiniteli in uvedli prvenstveno tekmovanje po conah.

3.000.000 nogometašev

Sovjetska zveza ima preko 600.000 verificiranih nogometašev. Če pa se računa še vse ostale, ki igrajo nogomet, bi jih bilo preko 3 milijone.

Poleg prvenstva tekmujejo tudi za Vsezvezni pokal, za katerega se letos bori 1300 društev. Finale igrajo vsako leto 14. oktobra.

Nogometa pa ne goji samo šolska, delavska in kmečka mladina in vojska, ampak ima še posebej vsaka tvornica nekaj svojih nogometnih moštev, ki niso v službeni nogometni organizaciji, temveč igrajo posebej. Prirreajo se nadalje v posameznih republikah Spartakijade, to je telesno vzgojni zleti. Letos so imeli n. pr. Spartakijado Ukrajine v Kijevu, na kateri je tekmovalo 12 nogometnih moštev. V šolskih počitnicah so nadalje izvedena srednješolska nogometna prvenstva. Poleg teh so še posebna prvenstva vojaških moštev in večjih tvornic. V neki veliki tvornici na Uralu igra preko 600 nogometnih moštev, razdeljenih v tri skupine, svoje prvenstvo.

Tehnična stopnja teh tekem, kot pravi dobesedno Tovarovski, ni visoka, toda to v bistvu ne pomeni ničesar, ker one kljub temu dosegajo namen športa.

Vsako društvo mora imeti naraščaj

Posebnih mladinskih nogometnih društev v Sovjetski zvezi nimajo. Zato pa je vsako društvo dolžno imeti nekaj moštev sestavljenih izključno iz naraščaja. Za vzgojo teh skrbe posebni trenerji. V nekaterih društvih in oblasteh je v rabi sistem tekmovalstva moštev nekega društva. Na koncu tekmovalstva se po uspehih ne samo prvega moštva, ampak tudi drugega in moštva naraščajnikov, po točkah določuje, katero društvo ima ne morda najboljše moštvo, ampak — nogometaše!

Sovjetski nogometaši so amaterji

V Sovjetski zvezi ne obstoji problem profesionalizma. Vsi sovjetski nogometaši, kakor tudi vsi drugi športniki so amaterji. V Sovjetski zvezi so namreč organizirana društva po velikih tvornicah, podjetjih in ustanovah. Nogometaši so tako priljubljeni, da jih vsaka tvornica, podjetje ali ustanova rada vzame na delo, ker so oni ne samo reklama tvornice, ampak tudi nosilci pri delu tako potrebne telesne vzgoje. Nogometašem so dovoljene razne olajšave, s čimer pa še ni rečeno, da nogometaši niso dobri delavci. Celo nasprotno! Vsak nogometaš je nadpovprečni delavec in ne zaostaja za drugimi že radi svojega ponosa in časti.

Visoka odlikovanja šestorice nogometašev

Največja nagrada, ki jo more in želi kak nogometaš doseči, je priznanje in dar zveze v obliki majice z državnim grbom. Vsak prvak SSSR dobi kot nagrado »majico z državnim grbom«, ki jo lahko nosi tako dolgo, dokler je prvak. Pozneje ostane sicer njegova last, toda nositi je več ne sme.

Poleg majice dobivajo športniki tudi športne znake in naslove kot »mojster športa« in »zaslužni mojster športa«. Vendar je najvišje odlikovanje, ki ga športnik lahko doseže, odlikovanje z najvišjega mesta. Šest nogometašev je bilo do sedaj odlikovanih z redom 1. stopnje zaradi svoje igre. Ta red ne predstavlja samo priznanje in čast, ampak daje nosilcu tudi pravice kot n. pr. pravica vožnje v 1. razredu vlaka enkrat letno po vsej Sovjetski zvezi.

ŠPORT V SSSR

Ob bivanju sovjetskih športnikov v Zagrebu je prišlo do nas še nekaj zanimivih podatkov o silnem razvoju, ki ga telesna vzgoja zaznamuje v Sovjetski zvezi in o katerem do te vojne v Evropi in posebno še pri nas skoraj nismo vedeli ničesar. Ti podatki so posneti iz raznih predavanj, ki jih imajo te dni sovjetski gostje pred zagrebškimi prijatelji telesne vzgoje in zdj se, da bo tudi naše bralce zanimalo nekaj kratkih utrinkov s tega ali onega telesno vzgojnega poprišča v Sovjetski zvezi.

Po tej poti smo izvedeli šele sedaj, da je n. pr. tudi nogomet v Sovjetski zvezi ena športnih panog, ki jih smatrajo za narodne. Nekaj tisoč klubov šteje v svojih vrstah okrog 600.000 verificiranih igralcev, ki oficijalno tekmujejo za razne prvenstvene naslove, pri čemer seveda niti niso vštete vse one sekcije in skupine, ki se tudi zanimajo za to igro in ogromne množice prebivalstva, ki jo prihajajo gledat. Nogomet uživa v Rusiji predvsem zaradi tega takšen ugled, ker je v pravem pomenu besede ljudski. Sovjetski nogometaši bodo po izjavah njihovih voditeljev, od katerih so nekateri tudi zdaj v Jugoslaviji, čimprej poskušali navezati športne stike z našimi nogometaši na zelenem polju.

O plavanju pripovedujejo sovjetski športni strokovnjaki, da se v njihovi državi širi zmerom bohotneje. V zadnjih 20 letih strokovnega in načrtnega dela so sovjetski plavalci dosegli svetovno kakovost in jo v nekaterih disciplinah celo prekosili. Plavanje je s splošnega narodnega, obrambnega in zdravstvenega zrelišča neogibno potrebno in voditelji sovjetske telesne vzgoje hočejo doseči, da bo v bližnji bodočnosti vsak sovjetski državljan večje plavalca. Rusi so to pravilo spremenili v naslednjo krilatico: »Kdor ne zna plavati, je podoben onemu, ki ne zna pisati«. Zanimivo je, kako ogromno vlogo so vprav plavalci imeli v pretekli domovinski vojni, ki so na celvi vrstih rek in jezer uporabili svoje spretnosti v vodi tudi v borbi proti sovražniku.

Plavalni šport v Sovjetski zvezi se mora za svojo popularnost zahvaliti dobri organizaciji in pa vzornim športnim napravam. Rusi so po vzoru Američanov in Japoncev, ki so svoje vrhunske izide dosegli z dolgotrajnim delom v zimskih bazenih, prav tako zgradili pokrite bazene v

Minister Federalne Hrvatske dr. Koharević med sovjetskimi športniki

Moskvi, Leningradu, Harkovu, Minsku, Bakuju, Taškentu in še mnogih drugih mestih. Na šestih posebnih zavodih za telesno vzgojo in šport so organizirali posebne tečaje za plavanje in preizkusili najboljše metode treninga. Plavanje gojijo kot ljudski šport v vseh šolah, prav tako pa tudi med delavsko mladino in v vojski ter sploh v vseh slojih naroda, bodisi v mestih ali na deželi. Po zadnjih statistikah je trenutno v Sovjetski zvezi nad 170.000 verificiranih plavalcev obojega spola. V takih okoliščinah ni čudno, če so izšli

iz njihovih vrst plavalci svetovnega slovesa, kakor so Bojičenko, Ušakov, Meškov in še nešteto ostalih, ki so se jim močno približali po svojem znanju. Slednja dva sta pred dnevi gostovala tudi v našem bazenu Ilirije in sta s svojim bežnim nastopom brez konkurence zadivila vse gledalce.

Pokalno mladinsko nogometno prvenstvo SSSR so si priborili mladi nogometaši reprezentanti Moskve, ki so premagali Ivanovski »Dinamo« 5:0, nogometaše Kujbiševa 2:0 in Rostova 6:0.

GLAS Z GORA

SKUPINSKI IZLET

Slovensko planinsko društvo je v sporazumu s Putnikom sklenilo, da bo prišlo prireditelj poslej vsako nedeljo skupinske izlete v naše lepe planine. Prvi tak izlet priredi SPD s sodelovanjem Putnika v soboto in nedeljo 29.-30. septembra, in sicer z naslednjim sporedom: odhod iz Ljubljane z vlakom v soboto ob 15.30. Prenočevanje v Ratečah in Planici. Naslednje jutro Tamar-Mojstrovka-Vrščič s povratkom v Kranjsko goro. Povratek v Ljubljano v nedeljo ob 20.40. Potuje se v posebnih rezerviranih vagonih Cena vožnje tja in nazaj s prenočiščem v Ratečah in Planici 85 din. Natančne podatke dobite pri Putniku, Dunajska cesta 2 (hotel Slon). Številu udeležencev je omejeno.

JESEN V GRINTOVCIH

Z nočjo se je pognal čez grebene hrupen piš in po dolini je zamrazilo. Visoko nad globeljo so sli temi oblaki, v vrzeli med njimi je posijaval mesec in na poti je šuštel listje. Mrzlo je velo od zamračenih gor. V strugi pod potjo je potuhnjeno vrvrta upadla voda, curki so se bili že zdavnaj ustavili in na stezi je suho škrtal pesek.

V temi med debli je šelestelo odpadajoče listje. Daleč okraj doline se je oglasila ujeda, v grapi se je splašil srnjak in se topotaje pognal po strmem bregu v goščavo.

Take so bile od nekdanj sobotne noči v Bistrici, ko je človek počasi meril korake v dolino in je imel še čas, da je pogledal okoli sebe po tihi nočni pokrajini, ko je bil kakor izgubljen v temi in so v malih oknih žareče luči vzbujale v njem tolikšne spomine. Zdaj oblisne obevalo na kolesu v strnjeno steno debel na ovinku pri Prekletu na Stahovici, ko škrtne veriga in strmni in vstran vrženi snop luči razžari prežeče mačje oči ob plotu, kjer se bo nemara še to noč skoz vrzel priplazila kuna in se bo pasel srnjak ob bregu Bistrice, streljaj pod bajto.

Cesta drsi pod kolesi in minevajo kraji, kjer je nekdanj popoten človek postal in prisluhnil v noč, ki je vedela tolikšne skrivnosti.

Nepregledne množice so že hodile po Bistrici, izgubile so se nekje kakor uplahnje voda po povodnji in zdaj o vsem nekdanjem ni več sledu. Ostala je le sama dolina s strugo v dnu in voda nemiljivo pljuska ob bregove, venomer brez konca, vedno taisto pesem.

V zelenih globinah pomladnih vodá se zrealijo obrazi, zdaj pa je uplahnjena voda tesno nad beli pesek in njeno mrmranje je utihnilo, nič ne pripoveduje to noč.

Ze brze snopi luči mimo Iverja in

nesem. Malo godljata, — kaj prida se jima ni zdelo, vendar pojedata.

»Hm, kakšno mleko pa je to?« začne čez čas ona in se krenži. On pa se jame nemirno presedati.

»Morje, meni...« Toda Moric je že ni več slišal, udrl jo je tja čez lapuh za stanom in za rob, v istem hipu ona v drugo stran. Čez dolgo se pokažeta oba bleda, vsak od svoje strani. Prav ta čas se primaje Krsčec po stezi z žeharjem v rokah.

Moric ga en čas gleda, potem menne; vrže kovača na mizo in hoče naglo oditi. Tedaj zgrabim kos papirja, ki je ostal od zavitega brašna na mizi in mu ga potisnem v roke.

»Je vračunano! Srečno pot gospod minister in delite si ga z gospodično.«

★ ★ ★

LEP USPEH NAŠIH IGRALCEV TENISA V BUDIMPEŠTI

Na letošnjem teniškem prvenstvu Madžarske je nastopilo tudi nekaj igralcev iz Jugoslavije. Bili so to ne samo pri nas, ampak tudi po vsem svetu dobro znani igralci v Davis-cupu, predvsem Mitić in Pallada.

Na tekmovanju je nastopilo veliko število tekmovalcev in tekmovalk. V skupini posameznikov je bilo 46 tekmovalcev, v skupini parov 21, dočim je bilo mešanih parov (en moški in ena ženska) 15. Mitić je na tem tekmovanju igral tako odlično, da lahko sklepamo, da je blizu vrhunca svojih sposobnosti. To je posebno čudno zato, ker v zadnjih štirih letih ni igral skoraj nobene igre z močnimi nasprotniki, tako da je tem bolj presenetljiva njegova zmaga nad najboljšim evropskim igralcem tenisa Asbothom (Madžarska).

Nikakor ne bi bilo pravilno, če bi mislili, da je to samo slučajna zmaga. Asboth, ki je postal evropski prvak v zadnjem letu pred vojno, je še vedno mojster v igri. Tem bolj je zato zaslužena Mitićeva zmaga 8:10, 6:1, 6:3, 1:6, ker je Asboth zadnjem setu rajši prenehal igrati, da ne bi doživel preočitnega poraza. Mitić je imel že prvi set priliko odločiti v svojo korist. Vodil je že s 5:3, 6:5, 7:6 in celo 8:7. Da je imel malo več sreče, bi Asboth izgubil igro v 3 setih. Dvoboj obeh v Evropi najboljših igralcev tenisa, je bil na veliki tehnični višini. Na oko imata zelo podobno igro in izenačene udarce, le da je Mitić boljši pri »service-u« in »smatsch-u«. Madžari so po končani igri priznali, da je njihov prvak Asboth končno našel v Mitiću enakovrednega tekmeča.

Tudi Pallada se je izkazal zelo dobro. V predtekmovanju je premagal nadarjenega Bujtorja s 6:1, 6:4, 6:4, dočim ga je v polfinalu premagal Asboth s tesnimi rezultati 6:4, 6:3 in 6:4. Mitić je v predtekmovanjih premagal Forroja s 6:4, 6:0 in 6:2.

V igri parov sta Mitić in Pallada v finalni borbi premagala madžarski par Dalos-Torrojani s 6:3, 6:3 in 8:6. V tekmovanju mešanih parov pa sta Mitić in Fejler (Madžarska) premagala par Pallada-Vidassi.

Madžari so naše igralce sprejeli zelo priščno. Tekem se je udeležila naša jugoslovanska kolonija, tekme med Mitićem in Asbothom pa tudi šef jugoslovanske vojne misije.

Proč z reakcionarno opozicijo, ki hoče z izdajo in s pomočjo tuje reakcije vrniti stáro, protiljudsko, tiransko in vazalno Jugoslavijo! Živela svobodna in neodvisna Jugoslavija!